

Copyright © Hyperliteratura, 2025, pentru prezenta ediție.

www.Hyperliteratura.ro
office@hyperliteratura.ro

DISCLAIMER: Pentru o viață sănătoasă,
consumați minimum două cărți pe lună.

www.Facebook.com/Hyperliteratura
www.Instagram.com/Hyperliteratura
www.Youtube.com/Hyperliteratura

Detalii online despre carte:
www.Hyperliteratura.ro/produs/Cele-patru-oglinzi

Corector: Dragoș Cărbuneanu
Tehnoredactor: Dan Iancu

Copertă: Andrei Ruse
Fotografie copertă © *Narcissus*, de Caravaggio (1597/1599)

Tiraj 1 (noiembrie 2025): 1.000 exemplare

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEGRILĂ, ANA-MARIA

Cele patru oglinzi ale adevărului / Ana-Maria Negrilă. - Ed. a 2-a, reviz.. - București:
Hyperliteratura, 2025
ISBN 978-606-9671-47-4
821.135.1

ANA-MARIA NEGRILĂ

CELE PATRU OGLINZI ALE ADEVĂRULUI

ediția a II-a, revizuită

o să-ți lămurească și unele lucruri despre care m-ai întrebat, dar trebuie să știi că anumite amintiri sunt atât de dureroase, încât mi-e greu încă să le las să se întrupeze în cuvinte. Totuși, timpul vindecă toate, și bucuriile, și tristețile, iar după un număr de ani, amintirile unui om devin poveștile de viață ale altor oameni, mai ales dacă sunt și scrise. Vei descoperi asta și tu, drag prieten, când vei mai înainta în vârstă, ceea ce îți doresc din tot sufletul. Poate te-a mirat interesul meu pentru tine, un necunoscut care avea toate motivele să se teamă și să privească cu neîncredere dorința mea de a ajuta, dar să știi că nici viața mea nu a fost întotdeauna la fel de așezată ca acum și am avut și eu parte de dureri mari peste care am trecut, fiindcă s-a găsit cineva care să-mi întindă o mână de ajutor.

Am făcut această introducere ca să explic motivele care au stat în spatele deciziei de a-ți trimite manuscrisul alăturat. Dacă l-ai frunzărit, ai văzut că este scris ca și când ar fi vorba despre altcineva, dar trebuie să-ți mărturisesc că Ștefan, băiatul din poveste, nu este altul decât versiunea mea mai tânără și mai nefericită. Cum am devenit Stefano Moro și cum am ajuns dintr-un orfan fără căpătâi, aproape crescut de sălbăticiunile codrului, doctorul respectat de acum, vei afla din manuscris, dacă vei avea răbdare să îl parcurgi până la sfârșit. Cum spuneam mai devreme, nici chiar mie nu-mi vine să cred că viața lui Ștefan este și a fost a mea, de aceea nu îți voi găsi pricină dacă și tu o vei privi cu neîncredere. Trebuie însă să știi că nu am adăugat nimic de la mine, iar dacă unele povestiri par greu de crezut, nu înseamnă că n-au fost așa și că le-am înfrumusețat eu. Sub soare sunt mai multe lucruri decât putem noi înțelege!

În tinerețe credeam, la fel ca doctorul Ruggiero, al doilea tată adoptiv cadorisit de soarta mea vitregă, că vom ajunge la cunoaștere dacă vom cerceta cât mai riguros legile naturii și temeiurile credinței, dar, cu cât mă apropii mai mult de marele sfârșit, cu atât îmi dau seama că nu știu cu mult mai multe decât atunci când eram copil și umpleam pietrele cu desenele mele, alergând prin pădure cu sălbăticiunile. Așa că nu îți voi mai ține predici despre ce trebuie să faci și ce nu și îți voi încredința acea părticică din sufletul și visurile celui care a fost băiatul Ștefan. Fii blând cu el și nu îi judeca prea aspru nebunia, pentru că a suferit mult!

Florența, 1480

Prima oglindă

1415-1423

Copilul se opri o clipă ca să-și lovească una de alta mâinile amorțite, apoi o porni repede după tatăl său adoptiv. Pământul era înghețat, copacii de pe marginea drumului gârboviți de promoroacă. Fusesse îmbrăcat gros de dimineață, înfășurat în șaluri, și de abia se mișca – o mogâldeață în peisajul neclintit, ca de început de lume. Ninsese cu săptămâni în urmă, câmpia mai păstra petece de zăpadă, drumul era însă bolovănos. Își ridică fruntea spre cerul gri, se împiedică și căzu, apoi se ridică fără un scâncet, tot cu ochii la silueta bărbatului. Acesta se opri și se întoarse, ținând calul de dârlogi, însă nu spuse nimic, doar dădu din cap spre el și zâmbi.

Călăreții apărură de după un cot al drumului, iar copilul păși împleticit spre un tufiș ca și când ar fi vrut să se ascundă. Câteva crenguțe îi atinseră fața, se feri speriat, iar când le îndepărtă, o pulbere se cernu pe pământ. Tatăl îl trase lângă el, lipindu-l de pulpanele lungi ale hainei din postav gros, cenușiu. Calul fornăi, dar rămase liniștit, cu nările întunecate adulmecând curioase aerul și urechile mișcându-se dintr-o parte în alta. Era frig, vântul bătea tăios iarba înghețată, iar răsuflările li se vedeau clar, dispărând între ramurile tufișului. Copilul avea fața albă, ochii închiși la culoare și un fel neliniștit de a privi în jur, iar atunci se lipise de trupul tatălui său și scruta de acolo grupul de oameni călare.

Erau patru bărbați acoperiți de blănuri, pe cai ce păreau și ei la fel de blănoși. Mergeau la pas, doi în frunte, doi ceva mai în spate. Unul dintre ei îi privi cu atenție, apoi se întoarse și strigă ceva către ceilalți.

Tatăl se aplecă și-i spuse încet.

– Rămâi aici.

Îi dădu dârlogii și bătu încet greabănul calului.

– Iar tu stai cu el, îi spuse animalului, care încuviință încet din cap.

Copilul și calul îl priviră cum se îndepărtează spre conducătorul grupului. Acesta descălecă și în curând discutau aprins, privind din când în când în spatele lor, spre direcția din care veniseră. Copilul încercă să prindă cuvintele, dar și acestea erau purtate de vântul câmpiei. Oamenii nu erau amenințatori, altfel tatăl lui nu s-ar fi purtat așa, dar el nu-i cunoștea. Trăiau atât de izolați, încât era posibil ca necunoscuții să provină din orașul de la poalele dealului, dincolo de pădure. Acolo existau multe lucruri despre care doar i se vorbise, dar pe care nu le văzuse niciodată – case înalte din piatră, prăvălii multe, biserici strălucitoare, muzică cu instrumente necunoscute, oameni care nu făceau nimic toată ziua, dar și alte lucruri despre care nu trebuia să vorbească. Lui însă îi era bine în adâncul pădurii, cu tatăl și cu calul.

Omul care descălecuse nu părea însă din partea locului, pentru că se înfobolise mai mult decât ceilalți, din vârful degetelor, până la obrazul învelit în șalul gros, de parcă iarna l-ar fi învins. Vântul îi agita blana din spinare, transformându-l într-un animal enorm. Dintr-odată se făcuse mai frig.

Calul fornăi, mișcându-și nările, iar copilul își lipi fruntea de gâtul lui și gândi: *O să fie bine. Tata o să se descurce.* Calul îl simți și se liniști, îndreptându-și botul sensibil spre drum. Totuși, exista ceva neobișnuit dincolo de grupul înconjurat de frig. Copilul privi într-acolo, mirat de lucrul ce se afla în spatele ultimilor călăreți. Era ceva căzut sau așezat pe pământul rece, o mogâldeată de înălțimea lui. Își îndreptă gândul spre ea, încercând s-o facă să capete formă. Era prinsă cu sfoară groasă de una dintre șei, ca un balot mai mare, doar că nu era balot. Dacă ar fi fost unul, nu l-ar fi târât astfel ca să nu-l strice – oricine știa asta! Copilul ridică nedumerit din umeri, iar calul dădu din cap. Băiatul avea dreptate, l-ar fi pus sus, în șa, ca să nu se rupă în bolovanii drumului. Acolo era altceva. Copilul făcu pași mărunți spre grupul bătut de vânt, iar calul îl urmă.

Să stai pe loc!

Calul rămase în cumpănă, iar copilul ocoli tufișurile și se furișă pe lângă călăreți. Nimeni nu era atent la el, toți discutau și gesticulau agitați. Știa că vorbeau despre grupurile de hoți care împânziseră drumurile, despre orașul de dincolo de pădure, despre câmpurile de luptă îndepărtate, despre o răscoală a țăranilor, care rămăseseră fără hrană pe timp de iarnă, despre lucruri care nu îl priveau, pentru că nici hoții, nici războinicii, nici răsculații nu aveau de ce să-i deranjeze. Ce să fure sau să distrugă din sărăcia satului Râpa?

Se opri o clipă să asculte, apoi reapăru în drum, în spatele ultimului călăreț. De șaua acestuia fusese prinsă o sfoară, iar de ea o grămadă de zdrențe, cum erau cele folosite de femeile din sat la țesutul preșurilor. Acelea erau însă curate, pe când cele de aici nu. Se apropie și mai mult și atinse mormanul cu piciorul. Era tare, plin de miez. Când se mișcă, apărură două mâini, aninate de capătul sforii, un cap cu păr sălbatic și o față plină de dăre întunecate. Copilul se retrase și chipul i se boți a plâns. Dintr-odată nu mai era curios. Ochii omului îl priveau, dar nu-l vedeau, plini de durere. Tremura. Când își dădu seama în sfârșit de prezența lui, întinse mâinile legate și mormăi ceva. Copilul nu înțelese ce, dar bănuî că îi cerea ajutorul. Se răsuci și se consultă cu calul. Acesta îl fixă cu ochii căprui, dădu din cap într-un mod comic și lovi pământul cu copita. Era semn bun, așa că se apropie de bărbat și se aplecă spre el. Acesta se mișcă gemând și întinse palmele zdrelite înainte, ca și când ar fi vrut să-l atingă și să se asigure că era real.

Copilul întinse mâna la rândul lui și îi atinse fața lovită, ochii cu cercuri vinete, urmele întunecate, tăieturile, în același timp vorbindu-i și liniștindu-l, așa cum făcea cu toate ființele bolnave. Era mult întuneric în mintea omului, iar el îl simțea și putea să-l facă să fie mai puțin dens. Când unii oameni sufereau, era ceva în ei ce se usca, fărâmițându-se și pătrunzând în ceilalți cu fiecare respirație, otrăvind astfel case și sate întregi. Când unii oameni erau răniți, sufletul lor sfâșiat îngheța ca o câmpie iarna, ca apoi șuvoaietele de primăvară să ducă și nefericirea lor departe. Când alți oameni se tânguiau, durerea le săpa adânc în inimă, iar cu anii, albiile acestea se umpleau, se ramificau, apoi se vărsau în marea de dureri a lumii. Era însă ceva în ochii tânărului care îi amintea de cei sortiți morții. Pierdere, asta era. Ce pierduse, nu știa, poate libertatea, poate alte lucruri, care atunci nu mai aveau nicio importanță.

Simți pe umăr mâna tatălui său și se retrase încet. Bărbatul gemu și se târi atât cât îi permitea sfoara. Și el avea ochi închiși la culoare și părul negru, doar că decolorat de murdărie. Ultimul călăreț sări din șa, potopindu-l cu lovituri și, dintr-odată, sub ochii lor, bărbatul se metamorfoză la loc într-un morman de zdrențe legat cu o sfoară.

– Tată Toader, poate veni cu noi?

Vocea copilului sună straniu. Toader se apropie de călăreț și îi prinse mâna tocmai când voia să o coboare din nou. Bărbatul se încordă, privindu-l încruntat, neștiind ce să facă. Toader era un om cu ceva stare, care vâna animale, dar avea legături și cu negustorii din Baia, așa că nu trebuia să se pună cu el, și apoi strânsoarea era îngrijorătoare, atât știa și el. Se uită mai mult nedumerit în ochii întunecați ai acestuia și coborî încet mâna. Mormanul de zdrențe nu se mișcă.

– O să-l iau cu mine, spuse Toader încet spre căpetenia grupului. Dacă nu vă e cu supărare.

Nu le era cu supărare, pentru că tot îi încetinea pe vremea aceea geroasă. Nu era nicio pagubă, oricum. Primiseră ordin de la boierul ținutului să mai subțieze grupurile de hoinari ce băteau drumurile și atacau satele mărginașe. Pe tânăr îl prinseseră împreună cu alții; pe unii reușiseră să-i lase pe la ferme ca să muncească și să aibă ce mânca, alții muriseră la margine de drum, așa cum avea să se întâmple și cu acesta. Pentru că se arătase sălbatic, nimeni nu dorise să-l ia, iar acum, după ce bătăile îl înmuiaseră, nu mai era bun de nimic. Poate că venise din țara frâncilor sau de dincolo de fluviul cel mare, din cetățile tătărești sau cele locuite de un furnicar de negustori veniți de peste mare. Oricum, chiar dacă o fi fost unul din nefericiții care-și pierduseră banii în combinații prin Weissenburg sau Chilia, zisă și Lycostomo, la gurile de vărsare ale Dunării, nenorocul îl făcuse să se pună pe furat ca să aibă de trai. La cetățile acelea se gândeau să-l ducă și ei și să-l vândă în târgul de robi, dacă reușea să supraviețuiască drumului.

Căpetenia se uită cu îndoială la Toader și la copil și își zise că era vreo toană a acestuia, dar și așa îi ceru câțiva bani, nu prea mulți, sublinie, pentru că le dăduse sfaturi bune, totuși fiecare lucru are prețul lui, cât de mic, și așa e drept. Dacă îl strunea pe rob, își făcuse rost de un argat pe care nu trebuia să îl plătească. Mai era problema

că nimeni nu înțelegea ce limbă vorbea tânărul, dar nici asta nu conta dacă știa ce i se cerea. Îi văzu pe însoțitorii lui că se încruntă, dar nu-i luă în seamă. Brute cu capete mici, gata să se pună cu un om care voia să dea și bani pentru ceva ce ei oricum ar fi aruncat!

Bătu palma cu Toader, iar oamenii lui îl dezlegară pe tânăr și îl îndemnară cu lovituri de picior să se pună în mișcare. Acesta se duse șchiopătând la cal, apoi se lăsă pe pământul înghețat, așteptând ca funia să-i fie din nou legată de șa. Privi la stăpânul său de până atunci, la copilul care ținuse nepăsător pe lângă el, apoi la bărbatul care-l cumpăraseră, și se întrebă când avea să fie lovit din nou.

Fusese prins umblând pe drumuri cu o șleahță pestriță ce mai jefuia așezările când nu mai avea de mâncare, dar se gândise că era un noroc că nu fusese mutilat sau omorât, că avea șansa să scape la un moment dat. Fusese însă din ce în ce mai rău, deși se rugase și se căise pentru faptele pe care le comisese. Nu ajutase la nimic și curând începuse să le dea dreptate celor care spuneau că, dintre toate, doar suferința este veșnică, după ce averile câștigate, bucatele alese, femeile și servitorii dispar ca un fum. Dacă e vară, fumul se duce în înaltul cerului și nu-l vezi, dacă e iarnă, stai doar cu inima frântă și îl urmărești cum se ridică drept și se subțiază în slavă. Așa se subțiasă și el, cu fiecare lovitură, cu fiecare bucată de pâine ce se înjumătățea, pentru că – spuneau călăreții din câte înțelegea el din limba lor greoaie – ce muncea el ca să merite hrana? Acum, nici cu sudoarea frunții, nici cu tăria brațelor sau a minții, nu mai făcea doi gologani.

Cu o seară înainte îi spusese, și apoi îi arătaseră, că aveau să-i arunce trupul pe un maldăr de gunoi sau să-l anine într-un copac, că nu mai aveau trebuință de el, și atunci se rugase din toată inima, gândindu-se că până atunci nu fusese sincer și de aceea nu fusese ascultat. Era sărac, cu adevărat sărac, dar și dacă ar fi fost bogat, ce importanță ar mai fi avut în acel moment?

Grupul de călăreți și câmpia cu tufișuri înghețate îi jucară înaintea ochilor, dar copilul îi atinse fața, iar imaginea redeveni clară. Își răsuci capul și privi în sus la fețișoara albă și privirile la fel de întunecate ca ale lui și pentru o clipă uită unde se afla. Exista o forță pe lume ce putea învinge sărăcia și bogăția deopotrivă, doar că în acel moment nu reușea să-și mai amintească numele ei.

Stefano se născuse în jurul anului 1410, iar prima lui amintire era o poveste despre un cal vorbitor și un sclav, pe care i-o spusese tatăl lui adoptiv. Pe atunci i se zicea Ștefan și nu prea vorbea, fiindcă, dacă discuți mai mult cu dobitoacele, nu ai nevoie de multe cuvinte nici când dai peste oameni. Ștefan aflase că avea și el un nume când era destul de mărișor, iar tatăl lui cel nou îl adunase de pe drumuri. Unde se aflau părinții lui nu știa, dar probabil că răsărise și el de undeva, la fel ca toți oamenii. Era mic cât un vițeluş, îmbrăcat cu niște haine rufoase, dar se pricepea de minune să găsească rădăcini și fructe prin pădure. Știa să întrebe lighioanele pădurii și găsea repede apă și tot felul de minunății. Așa că rămăsese cu vânătorul Toader în coliba din codru și nu fusese dornic să se ducă în satul Râpa, unde ar fi fost oameni cu familie care să-l țină pe lângă odraslele lor. Preotul care venea la biserica de lemn a satului vorbise cu Toader despre asta, dar micul Ștefan, care nici nu se știa ce vârstă avea din cauza staturii mărunte și a năravului de a vorbi mai mult cu câinii din băătăuri, cu vacile și purceii, decât cu oamenii, spusese de data aceasta răspicat că voia să rămână în casa din pădure. Și așa făcuse.

Datorită robului cel străin, care stătea la ei de când iarna trecuse în primăvară, apoi în vară, Toader se simțea mai liniștit când pleca la vânătoare, pentru că băiatul nu mai rămânea singur. Tânărul, căruia îi spusese Oană, și care, de altfel, nu avea să petreacă prea mult timp în povestea lui Ștefan, nu vorbea niciunul dintre graiurile pe care vânătorul să le fi auzit la târgul dintre dealuri, unde veneau negustori de departe, nu numai dinspre Cetatea Sucevei. Acolo Toader vindea blănuri de vulpe și veveriță, care luau apoi calea Liovului, trecând din mâinile intermediarilor în cele ale străinilor, dar și cele de jder, care prin poruncă domnească trebuiau să rămână în țară. Cum jderul era la mare preț, Toader auzise că Domnul cumpăra primul această marfă. Carele armenești și nemțești străbăteau țara în lung și în lat, de la Chilia și Cetatea Albă, la Cernăuți, Troțuș și Tighina, dar erau și alți negustori care veneau de peste mare, din Genova sau Veneția, dar care se opreau la cetățile de pe marele fluviu.

Ștefan se pricepea la orice fel de vorbe, așa că el și robul se înțelegeau de minune. Dacă voia să-i ceară ceva, Toader îi spunea

lui să-i transmită, iar Oană asculta cu atenție și se puneă pe treabă. Toader găsisse pentru el opinci din scoarță de copac și mușchi, apoi, pentru că tremura în vântul rece, îi făcuse rost de undeva și de un cojoc de oaie, așa cum purtau toți din Râpa. Astfel înțolit, robul ajuta la jupuirea animalelor, spăla blănurile și, în curând, învățase cum să le pregătească, înlocuindu-l pe Toader când acesta pleca în pădure după vânat. Se pricepea să afume carnea, dar și să o usuce, strângea cu Ștefan plante, fructe și ciuperci, mereu cuprins de neliniște, tresărind la zgomotele pădurii sau privind speriat peste umăr, ca și când s-ar fi temut să nu fie atacat din nou. Deși oamenii care treceau pe la cabana lor erau puțini, tânărul tremura când le auzea pașii sau glasurile. E adevărat că mulți încercau să intre în vorbă cu el, iar atunci Ștefan îi era de ajutor pentru că răspundea în numele lui, punând de cele mai multe ori de la el. Deși înțelegea în mare ce îi spunea tânărul Oană, erau multe cuvinte care sunau ciudat și pe care nu le putea asemăna nici cu graiul oamenilor din zonă, nici cu cel al animalelor.

La sărbătorile mari, Ștefan mergea cu Toader la biserica din sat, chiar dacă deseori vânătorul se pierdea prin codri și-l lăsa singur. Biseriçuța avea două cămăruțe strâmte, una în care intrau și alta dincolo de ea, cu pereții nezugrăviți, cu două icoane frumoase primite de preot în dar de la ctitorul lor, boierul Miron, a cărui moșie se întindea până hăt-departe, cale de mai multe dealuri și vâlcele. Picturile i se părură lui Ștefan atât de frumoase, încât a doua zi începu să mângălească fețe de oameni și lighioane pe pereții cabanei lor, folosind întâi cărbunii din vatră, apoi și alte culori care-l uimiră atât pe Toader, când se întoarse acasă cu prada legănându-i-se pe umeri, încât scăpă carcăsele însângerate pe podeaua de pământ și rămase cu ochii holbați și gura căscată de uimire.

Preotul îi vizită într-o zi, după slujbă, și dădu din cap uimit în fața imaginilor strălucitoare. Era minune mare, pentru că păreau și mai bine alcătuite decât cele din biserică. Întâlnindu-se în ziua următoare, ca din întâmplare, pe poteca spre sat, preotul îl mângăie pe Ștefan pe cap și îl întrebă dacă n-ar vrea să meargă într-un oraș mare să învețe să zugrăvească imagini și mai frumoase decât cele pe care le făcea deja, având ca model doar animalele și ierburile.

Băiatul îl privi gânditor, îndreptându-și hainele. Nu se fâstâci în fața bărbatului cu umeri largi, de luptător, cu barbă și plete lungi, îmbrăcat într-un anteriu destul de ponosit, legat cu o funie groasă.

– Mi-ar plăcea, spuse Ștefan cu glasul lui subțire, uitându-se în sus la el, dar nu vreau să las pădurea și pe tatăl meu. Și nici pe Oană.

Preotul îi aruncă o privire încrunțată tânărului rob, care îl însoțea. Nu mai era murdar, dar hainele îi erau încropite din ce îi dăduse Toader și atârnav pe trupul lui uscățiv. Auzise că vânătorul îl cumpăraseră de la marginea drumului, probabil de milă, că prea multă vlagă în el nu avea, așa palid cum era – mai palid decât văzuse pe cineva viu, cu umerii obrazului ieșind prin piele, cu mâinile ca niște rămurele și gâtul ca un lujer plăpând, înălțându-se din haină.

– Tatăl tău greșește când te lasă în paza lui și i-am și spus-o. E un om adunat de pe drumuri și nici măcar unul de-al nostru. Cine știe ce spune și ce gândește?

Ștefan privi din nou la ochii negri, clari, ai lui Oană.

– Dacă a gândit vreodată rău, acum n-o mai face!

Vru să adauge că și lupii îi ziseseră același lucru când îi adulmecaseră urmele, dar era mai bine să nu dezvăluie prea multe din câte i se întâmplau. Acesta fusese și sfatul lui Toader, iar el asculta de tatăl lui adoptiv.

Preotul clătină din cap, apoi își luă rămas bun de la el, nu înainte de a-i repeta că era bine să se gândească la ce îi propusese.

Ștefan aprobă fără prea multă convingere.

Știa el ce știa. L-ar fi atras perspectiva de a da naștere figurilor din mintea lui, iar asta însemna nu numai să-i părăsească pe Toader și pe Oană, dar și pădurea și animalele ei.

Privind silueta întunecată a preotului, apărând și dispărând printre copaci, se gândi la lupul sur care venise cu câteva seri înainte la ușa lor. Toader era tot plecat după vânat, iar Oană dormita pe cuptor. Ștefan îi simțise mirosul, se ridicase și ieșise în răcoarea nopții. Luna veghea împrejurmile, agățată de un vârf de brad, așa că se vedea destul de bine.

– Am auzit zvon că vei pleca, îi spuse lupul, așezându-se pe coadă și ridicând botul spre el. Poate că e bine s-o faci.

Ștefan clătinase și atunci din cap.

– N-o să plec, îi răspunse. Sunt atâtea lucruri dincolo de pădure, dar cine le poate vedea într-o viață de om? Așa i-am auzit pe bătrâni zicând, deci așa o fi. Eu n-am de unde să știu. Uite la Oană, picioarele i-au umblat prin ținuturi îndepărtate, dar ce s-a ales de el?

Lupul rânjise.

– Asta cam așa e. Nici bun de ros nu mai e!

– Spre câștigul lui!

– În acest caz, așa zice că ai dreptate, adevărate lupul sur și se ridicase dintr-odată pe picioarele dindărăt ca și când ar fi fost și el om. N-o să-i facem nimic, că mult nu mai are de trai.

Ștefan îl privise uimit. Oană era slab și prăpădit, dar trăia destul de bine cu ei, nu îi lipsea nimic, iar Toader era un stăpân bun.

– Vezi tu, urmase lupul, are o boală ascunsă, care îl macină și care n-o să-l lase să mai facă multă vreme umbră pământului. Așa că gândește-te bine. În oraș vei avea parte de prăzi bogate și mâncăruri alese, multe vite, oi și felurite bucăți de carne fragedă, iar dacă preotul te vrea acolo, poate ar trebui să îți iei inima în dinți și să te duci. Ce vei face aici, în pădure?

– Voi sta cu Toader și voi vâna și eu, iar când mă voi face flăcău, voi găsi o fată în sat și mă voi așeza la casa mea.

– Pe cine vrei să păcălești tu cu vânătoarea? Nici pe jder nu l-ai omorî, darmite vreo căprioară sau vreun iepure! Doar dacă te apuci de scormonit pământul ca să crească ierburi din el pe care să le mănânci, doar de asta ai fi bun. Apoi ai umple cu forme de animale toate pietrele de hotar și toate stâncile și ai ofta după ce nu ai. Și apoi, nici Toader nu va trăi atât cât crezi, pentru că face deja pagubă în pădure de multe ierni.

Ștefan rămăsese gânditor. Toader era zdravăn, avea părul doar puțin nins de ani, dar era ca o piatră și rumen în obraji. Poate tusea care-l apuca din când în când ar fi fost prilej de îngrijorare, dar, în afară de Oană, nimeni nu părea să se sinchisească de asta. Tânărul tresărea, după felul lui, când tusea lui Toader se pornea și nu-l scăpa din ochi până nu se potolea.

– Ascultă ce-ți zic! Mergi în oraș, chiar dacă acum n-o să-ți placă! Coborâse de pe picioarele dindărăt și se gudurase pe lângă el.

– Noi n-o să te uităm niciodată, iar dacă îți va fi dor de noi, vei putea să ne pui fețele pe alte pietre!